

УДК 622.1:378.096

Г.Ф. Гаврюк

**МАРКШЕЙДЕРСЬКА ШКОЛА НАЦІОНАЛЬНОГО ГІРНИЧОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Викладена історія створення та розвитку маркшейдерської школи в НГУ протягом 110 років.

Изложена история создания и развития маркшейдерской школы в НГУ в течение 110 лет.

History of creation and development of surveyor school is expounded in NMU during 110 years.

Кафедра маркшейдерії Національного гірничого університету існує з дня відкриття Катеринославського вищого гірничого училища (КВГУ) у 1899 р. по теперішній час. Першими викладачами маркшейдерського мистецтва і геодезії від дня заснування КВГУ до 1901 р. були гірничий інженер В.П. Степанов (маркшейдерське мистецтво) та інженер шляхів сполучення Н.П. Татаринов (геодезія).

З 19 січня 1901 р. по 5 вересня 1903 р. викладав маркшейдерське мистецтво і геодезію гірничий інженер Петро Костянтинович Соболевський, згодом професор, вчений в галузі маркшейдерської справи, один з основоположників нової дисципліни гірничої геометрії – геометрії надр.

З початку заснування КВГУ підбрався дуже кваліфікований та ініціативний склад викладачів, який почав активно організовувати не тільки постановку навчального процесу, але й широкий розвиток наукової роботи. Так, відомо, що гірничий інженер П.К. Соболевський, як відзначалося вище, викладав маркшейдерське мистецтво і геодезію у 1902-1903 рр., склав першу пластову мапу для ділянки Харцизько-Донецького району, де поверхні ґрунту вугільних пластів були зображені в ізогіпсах, а їх глибини – в лініях ізоглибин. Це були перші кроки майбутньої нової науки – геометрії надр.

Петро Михайлович Леонтовський (1871-1921), гірничий інженер, згодом професор, відомий вчений і активний діяч маркшейдерської справи, з 23 вересня 1903 р. в КВГУ почав працювати викладачем маркшейдерського мистецтва і геодезії, основоположник маркшейдерської школи в КВГУ – ДГІ – ДГАУ –НГАУ – НГУ, з ініціативи якого ще у 1918 році в ДГІ було відкрите відділення з підготовки гірничих інженерів-маркшейдерів.

П.М. Леонтовський закінчив фізико-математичний факультет Київського університету (1894), потім Петербурзький гірничий інститут (1901) і залишився там асистентом проф. В.І. Баумана на кафедрі маркшейдерського мистецтва і геодезії. Протягом 1902-1903 рр. знаходився у закордонному відрядженні в Німеччині, Франції та Англії, де вивчав маркшейдерське мистецтво і геодезію.

У 1907 р. П.М. Леонтовський захистив дисертацію у С.-Петербурзькому гірничому інституті на тему “Практическое применение теории случайных ошибок наблюдений” і радою КВГУ був обраний екстраординарним професором, а у 1908 р. – ординарним професором кафедри маркшейдерського мистецтва і геодезії, завідував кафедрою до 1921 р.

Проф. П.М. Леонтовський – один із основоположників цієї молоді нової науки. Він вже у 1905 р. видав підручник з гірничої геометрії (Маркшейдерские задачи, ч. 5), а потім ще декілька праць з цього питання.

Одночасно з цим, проф. П.М. Леонтовський займався вивченням процесу зрушення гірських порід і земної поверхні, що спричиняється шкідливим впливом підземних гірничих розробок. У 1912 р. він видав відому капітальну роботу – “Литература об обрушении и оседании пород в рудниках и о влиянии их на дневную поверхность”. Продовжуючи

інтенсивно працювати у цій галузі, він створив у 1920 р. вперше в нашій країні “Правила охрани сооружений от вредного влияния горных разработок”, які ґрунтувалися на матеріалах роботи шахт Донецького та Криворізького басейнів. Вони були відомі під назвою “Правила проф. Леонтовського” і застосовувалися в гірничому законодавстві до 1939 р.

Проф. П.М. Леонтовський почав вести роботу в галузі механізації основних процесів і видів маркшейдерських зйомок і створення приладів для автоматичного запису плану і профілю того шляху, яким пройдуть ці прилади-автомати. У 1913-1914 рр. в КГІ були створені нівелір-автомат і автомат-планограф. Він же написав навчальні посібники в 5-ти томах, відомі під назвою “Маркшейдерские задачи”, опублікував близько 50-ти оригінальних робіт із різноманітних питань маркшейдерської справи.

Таким чином, проф. П.М. Леонтовський є засновником у КГІ – ДГІ – ДГАУ – НГАУ – НГУ наукової маркшейдерської школи за такими основними напрямками: вивчення процесу зрушення гірських порід і земної поверхні від шкідливого впливу гірничих розробок; геометрія (геометризація) родовищ корисних копалин; механізація (автоматизація) маркшейдерських зйомок; дослідження в галузі методики виробництва основних маркшейдерських робіт.

Проф. П.М. Леонтовський був ініціатором і творцем маркшейдерської спеціальності в КВГУ. Він у 1909 р. виступив з доповіддю в Харкові на з’їзді гірничопромисловців Донбасу, на першому з’їзді маркшейдерів півдня Росії, а також на засіданні Ради КВГУ про необхідність відкриття маркшейдерської спеціальності. Вже в 1914 р. він склав і Рада КГІ затвердила навчальний план програми маркшейдерського відділення, а також було придбане в необхідній кількості нове обладнання, що забезпечувало підготовку гірничих інженерів-маркшейдерів.

Спеціальність була відкрита в КГІ у 1918 р., усього було прийнято 12 чоловік, але у зв’язку зі смертю організатора спеціальності проф. Леонтовського, спеціальність була закрита. Але завдяки великій підготовці, проведеній проф. П.М. Леонтовським, його послідовники проф. І.П. Бухінік, проф. П.К. Нечипоренко, проф. А.Є. Гутт змогли вже через чотири роки відновити та забезпечити існування маркшейдерської спеціальності.

Проф. П.М. Леонтовський завжди був тісно пов’язаний з гірничим виробництвом, активно брав участь у вирішенні багатьох гірничих і маркшейдерських виробничих завдань. Він був організатором і керівником “Товариства маркшейдерів Півдня Росії” (1909-1917) і трьох з’їздів маркшейдерів Півдня Росії (2-го в 1910 р., 3-го в 1911 р. і 4-го в 1912 р.).

Після проф. П.М. Леонтовського завідував кафедрою маркшейдерського мистецтва Іван Прокопович Бухінік (1925-1937).

І.П. Бухінік (1880-1937) працював в ДГІ старшим лаборантом (з 1915 р.), викладачем (з 1922 р.), зав. кафедри маркшейдерського мистецтва (з 1925 р.). У 1935 р. ВАК СРСР йому присуджено без захисту дисертації вчений ступінь кандидата технічних наук, і в цьому ж році у ДГІ він захистив докторську дисертацію на тему “Среднеквадратическая ошибка отчета по нониусу” і став професором.

Професор І.П. Бухінік з 1926 р. почав займатися дослідженнями зрушення гірських порід і охорони споруд від шкідливого впливу гірничих розробок. При вийманні світи зближених вугільних пластів він довів поняття “зближеності” їх, яке у 1930 р. було введено в існуючі “Правила охрани”, що у свій час було дуже важливим при розробці світи крутоспадних пластів. Працював також в галузі гірського тиску порід, орієнтування глибоких шахт, теорії опрацювання результатів маркшейдерських вимірів.

Професор Антон Євгенович Гутт (1880-1937) працював професором кафедри маркшейдерської справи ДГІ з 1926 р., а з 1930 р. був обраний зав. кафедри гірничої геометрії ДГІ, вперше створеної у нас в країні. Завідував кафедрою до березня 1937 р., суміщав роботу з посадою зав. аспірантури, був також деканом гірничого факультету.

Наукові праці проф. А.Є. Гутта були в галузі гірничої геометрії, орієнтування шахт, теорії помилок, а також постановки й стану маркшейдерської справи в Донбасі. Так, ним було показане нове трактування теорії випадкових помилок. До 1930 р. А.Є. Гутт написав підручник з курсу “Горной геометрии” у трьох томах, перші два томи були видані у 1931 р. українською мовою, а в 1933 р. – російською, третій том (підрахунок запасів корисних копалин) не було видано, а рукопис втрачено.

Проф. І.П. Бухінік і проф. А.Є. Гутт були членами “Постійної маркшейдерської комісії НТР гірничої промисловості” при ВРНГ Наркомважпрому СРСР (1929 – 1936). Проф. І.Г. Лисиця був членом науково-технічних рад Мінвуглепрому СРСР і УРСР (1959 – 1973), а також Методради МВО СРСР (1960 – 1979). Проф. Л.Я. Парчевський був членом Методради МВО СРСР (1979 – 1990).

З березня 1937 р. по серпень 1941 р. кафедрою завідував кандидат технічних наук, доцент Микола Юхимович Аліфонов. У 1930 р. закінчив ДГІ з маркшейдерської справи та у 1936 р. захистив кандидатську дисертацію “Геометризация рудных месторождений” по кафедрі маркшейдерської справи.

Після відновлення діяльності ДГІ у серпні 1943 р. у м. Караганді завідувачем кафедри маркшейдерської справи був обраний доцент, кандидат технічних наук Іван Григорович Лисиця. Завідував кафедрою із серпня 1943 по серпень 1945 рр. і з вересня 1957 по серпень 1979 рр. У період з 1945 по 1957 рр. завідував кафедрою геодезії ДГІ. З вересня 1979 до 1 грудня 1996 рр. працював професором кафедри маркшейдерської справи.

І.Г. Лисиця у 1932 р. закінчив Дніпропетровський гірничий інститут за маркшейдерською спеціальністю, після чого працював у Донбасі (м. Торез) і в Караганді маркшейдером шахти, тресту і груповим інженером-маркшейдером. З вересня 1934 р. працював у ДГІ аспірантом, асистентом, з 1941 р. доцентом і з 1964 р. – професором. Кандидатську дисертацію захистив у ДГІ у лютому 1941 р., докторську – у листопаді 1963 р. у Ленінградському гірничому інституті за темою “Основные вопросы проектирования при геометрическом ориентировании глубоких шахт”.

Одночасно з цим працював окружним маркшейдером Макіївського гірничого округу (Донбас) Держмаркшконтролю України (1935-1938), деканом шахтобудівного факультету (1951-1958), проректором з наукової роботи ДГІ (1965-1967). У період 1941-1943 рр. – начальник і головний інженер топомаркшейдерського бюро тресту “Уралвуглерозвідка” (м. Артемівське і м. Копейськ на Уралі).

З вересня 1945 по вересень 1957 рр. завідував кафедрою маркшейдерської справи доцент, кандидат технічних наук Тимофій Микитович Барінов (1904-1958).

Закінчив ДГІ у 1935 р., був аспірантом, асистентом кафедри, а у 1940 р. захистив кандидатську дисертацію “Автоматическая съемка лав на угольных шахтах”. У 1941 р. був обраний доцентом кафедри маркшейдерської справи.

З вересня 1979 по листопад 1993 рр. завідував кафедрою професор, доктор технічних наук Леонід Якович Парчевський.

У 1955 р. він закінчив ДГІ за маркшейдерською спеціальністю і два роки працював маркшейдером шахти у ВО “Лисичанськвугілля” у Донбасі. З 1957 р. працював у ДГІ: інженер НДС, аспірант, старший науковий співробітник, асистент, доцент і професор кафедри підземної розробки родовищ корисних копалин, а згодом професор кафедри шахтного будівництва (по вересень 1979 р.).

Захистив кандидатську дисертацію (1962), а у 1969 р. докторську дисертацію “Устойчивость выработок под влиянием выработанного пространства”. Затверджений професором кафедри у 1971 році.

З листопада 1993 р. завідувачем кафедри був обраний доцент, кандидат технічних наук Георгій Федорович Гаврюк (народився у 1954 р.), закінчив ДГІ з маркшейдерської спеціальності (1976), інженер НДС, аспірант кафедри маркшейдерської справи, у 1980-1982 рр. – молодший науковий співробітник кафедри, у 1982-1991 рр. – асистент, а з 1991 р. –

доцент кафедри маркшейдерської справи. У 1989 р. захистив кандидатську дисертацію за темою “Разработка метода прогнозирования сдвижений земной поверхности при дренировании водоносных горизонтов подрабатываемой толщи”.

З грудня 1989 р. Г.Ф. Гаврюк – заступник декана шахтобудівного факультету. З листопада 1993 р. – завідувач кафедри маркшейдерської справи і з грудня 1993 р. по червень 1998 р. – декан шахтобудівного факультету Національної гірничої академії України.

З вересня 2001 р. по жовтень 2004 р. завідував кафедрою маркшейдерії доцент, кандидат технічних наук Сергій Вікторович Бегічев.

З 2004 р. і дотепер кафедру маркшейдерії очолює доктор технічних наук, професор Юрій Михайлович Халимендик.

Доцент Н.М. Шатохін працював над вивченням зрушення гірських порід у Кривому Розі та у Нікополь-Марганцевому басейні (1930-1936). У цей же час проводив роботи в Донбасі доц. Н.Є. Аліфонов з питань розробок світи зближених пластів.

Доцент Б.П. Горський досліджував гірський тиск за допомогою натурних маркшейдерських спостережень у підземних виробках Донбасу.

Проф. П.К. Нечипоренко продовжив роботи над нівеліром-автоматом проф. П.М. Леонтовського. Удосконалений ним нівелір-автомат одержав промислове впровадження. Харківський завод “Точної механіки” виготовляв ці прилади (1934-1938 рр.).

З 1948 р. під керівництвом І.Г. Лисиці розпочалось вивчення процесу зрушення гірських порід на Микитівському ртутному, Нікопольському марганцевому та Камиш-Бурунському залізрудному родовищах. На основі цих досліджень (1948-1957) складені і затверджені Держгіртехнаглядом України нормативні документи – “Указания по охране сооружений и природных объектов” у перелічених районах для того часу.

Майже одночасно з цим велися роботи з узагальнення й аналізу великого матеріалу щодо методів орієнтування шахт і зйомок у Криворізькому басейні і частково у Донбасі (1955-1961). Це дало можливість теоретично обґрунтувати “ступеневий” спосіб орієнтування й скласти новий погляд на похибку проектування глибоких шахт. Це дозволило остаточно відкинути багатовантажне проектування від застосування його в практиці (проф. І.Г. Лисиця).

Кафедра провела дослідження зрушення гірських порід і охорони споруд та природних об’єктів у Західному Донбасі. З 1965 р. під керівництвом проф. І.Г. Лисиці розпочалось широке вивчення процесу зрушення гірських порід і земної поверхні для особливих умов – великої потужності наносів, сильно обводнених порід і дуже змінної структури. Отримано основні параметри процесу зрушення гірських порід методами натурних маркшейдерських спостережень. Визначено безпечну глибину гірничих розробок під пливунями на основі натурних спостережень за допомогою люмінофорів із застосуванням люмінесцентного аналізу (І.Г. Лисиця, Г.Т. Василенко, О.В. Оніщенко, Є.Г. Петрук, М.І. Чумаков, В.Г. Ларченко, 1968). Внаслідок цих робіт були складені “Указания по охране сооружений и природных объектов” та “Методика расчета сдвижений и деформаций земной поверхности в Западном Донбассе”, що затверджені Держгіртехнаглядом СРСР і Мінвуглепромом СРСР у 1968 р. Усі ці положення надалі, при відповідному коригуванні, включені до “Правил охраны” по Донбасу (1972), а потім і в “Правила” для вугільної промисловості СРСР (1981). Застосування в практику цих “Правил” тільки по Західному Донбасу дало можливість розконсервувати у ціликах мільйони тонн вугілля.

Дослідження, що продовжувалися в галузі динаміки процесу зрушення і гірничо-геометричного прогнозування охорони заправ рік Західного Донбасу в 1985 р. закінчилися затвердженням Мінвуглепромом України “Методических указаний по расчету деформаций земной поверхности во времени и горно-геометрическому прогнозированию охраны поим рек при подземной разработке угольных пластов в Западном Донбассе”, 1968 (І.Г. Лисиця, Є.Г. Петрук, О.І. Воронкін, О.В. Оніщенко).

Розв’язання різних гірничотехнічних завдань у складних умовах Західного Донбасу буває дуже ускладненим. Тому на кафедрі під керівництвом О.Г. Осецького (за участю Г.О.

Антипенка, О.С. Тимченко та ін.) виконано значний обсяг робіт із детальної геометризації 14 шахтних полів Західного Донбасу. Для виконання цієї роботи проф. О.Г. Осецьким був запропонований метод геометризації з використанням способу циклографічних проекцій, що дає більш наочну характеристику всієї товщі покривних порід.

Продовжувалися роботи з дослідження процесу зрушення гірських порід і земної поверхні в умовах спільної підземної та відкритої розробки Микитівського ртутного родовища. У 1986 р. складені й затверджені Держгіртехнаглядом України “Указання по охороне сооружений, природных объектов и подземных горных выработок от вредного влияния подземных разработок на Никитовском ртутном месторождении” (І.Г. Лисиця, О.І. Погорелов, В.І. Діковенко, за участю Г.О. Антипенка і В.Т. Мірошніченка).

Вивчення процесу зрушення гірських порід і земної поверхні в Нікопольському марганцевому басейні було розпочато кафедрою ще у 1931-1932 рр. доц. Н.М. Шатохіним. У період 1955-1958 рр. під керівництвом І.Г. Лисиці були продовжені дослідження та у 1959 р. складені і затверджені Комітетом Держгіртехнагляду України “Указання по охороне сооружений от вредного влияния горных работ в Никопольском марганцевом бассейне”.

У зв'язку зі зміною технології розробки Нікопольського марганцевого родовища у 1979-1983 рр. були знову відновлені дослідження та натурні маркшейдерські спостереження за зрушеннями земної поверхні цього басейну й у 1984 р. були складені і затверджені Мінчорметом України і Комітетом Держгіртехнагляду України “Правила охорони споруд і природних об'єктів від шкідливого впливу підземних розробок на Нікопольському марганцевому родовищі” (проф. І.Г. Лисиця, доценти Г.О. Антипенко і Г.Ф. Гаврюк).

З 1979 р. під керівництвом проф. Л.Я. Парчевського проводилися дослідження в сфері геомеханіки та стійкості підземних гірничих виробок, зрушення гірських порід і оцінок втрат корисних копалин у складних гірничо-технічних умовах.

Дослідження міцнісних властивостей гірських порід у природних умовах призвели до розробки методу розрахунку стійкості неоднорідного реального масиву з урахуванням мікрodefектів і тріщинуватості.

Дослідження закономірності взаємодії кріплення з породним контуром з урахуванням несиметричного нерівномірного навантаження дозволили кількісно оцінити вплив нерівномірності з урахуванням імовірного характеру формування навантаження і розрахувати стійкість даної виробки в цілому у вигляді ймовірного показника стійкості. Метод розрахунку стійкості дозволяє розрахувати кріплення, а також обґрунтувати застосування ефективних методів підвищення стійкості, наприклад, на основі набризкбетону.

Доцент Г.Ф. Гаврюк із 1990 р. продовжує дослідження процесу зрушення гірських порід під впливом водозниження на марганцевих родовищах України. Доц. Г.О. Антипенко склав та видав українською мовою підручник “Гірнична геометрія” для студентів-маркшейдерів.

Кандидатські дисертації захистили на кафедрі такі співробітники: Н.М. Шатохін (1935), Н.Є. Аліфонов (1936), Т.Г. Барінов (1940), А.С. Глузбар (1940), І.Г. Лисиця (1941).

Під керівництвом проф. І.Г. Лисиці захистили кандидатські дисертації аспіранти: О.Г. Осецький (1956); Г.Т. Василенко, О.В. Оніщенко, Л.А. Денисенко та В.І. Мякенький – у 1969 р.; Г.О. Антипенко (1971), В.Т. Мірошніченко (1975), О.І. Погорелов (1980), В.Г. Ларченко (1981), Т.Г. Ніколаєва, О.І. Воронкін (1987), Г.Ф. Гаврюк (1989), С.В. Бегічев (1992), здобувачі Я.І. Бейлінов (1965), М.Т. Бакка (1976), О.М. Преріс (1970).

Під керівництвом професора Л.Я. Парчевського захистили кандидатські дисертації аспіранти: О.М. Симонович (1965), Є.М. Удєєв (1976), Н.М. Табаченко (1980), О.М. Шашенко (1981), Г.І. Турчанин (1986).

У 1994 році В.О. Назаренко захистив кандидатську та у 2004 р. докторську дисертацію за темою: “Геометризація процесу зрушення земної поверхні над рухомим очисним вибоєм

пологого вугільного пласта”. Займається питаннями виймання вугільних пластів під будинками і спорудами та питаннями охорони підроблюваних об’єктів у Західному Донбасі.

У Національному гірничому університеті у 1994 році була затверджена спеціалізована рада із правом присудження наукового ступеня доктора технічних наук і кандидата технічних наук за спеціальністю “Маркшейдерія”.

Першим у спеціалізованій раді захистив докторську дисертацію Є.Г. Петрук на тему: “Керування деформаційними процесами в динамічній мульді зрушення при підземній розробці пологих вугільних пластів”. Він займався проблемою видобутку запасів вугілля з надр під будинками і спорудами, охороною підроблюваних об’єктів від шкідливого впливу підземних гірничих розробок у комплексі з забезпеченням їх безпечної експлуатації. У цьому напрямку разом із співробітниками УкрНДМІ у 2003 р. складено нормативний документ – „Правила підробки будівель, споруд і природних об’єктів при видобуванні вугілля підземним способом”.

У вересні 1925 р. був зроблений перший набір 25 студентів на маркшейдерську спеціальність Дніпропетровського гірничого інституту.

У 1929 р. відбувся перший випуск гірничих інженерів-маркшейдерів. Відтоді і по теперішній час щорічно (крім 1942 і 1943 рр.) здійснюється в ДГІ – ДГАУ – НГАУ – НГУ випуск гірничих інженерів-маркшейдерів. Станом на 2008 р. під керівництвом кафедри підготовлено близько 3000 гірничих інженерів-маркшейдерів.

Із цих випускників згодом захистили докторські дисертації й отримали звання професора В.А. Лазарян, В.Т. Давидянц, М.С. Черемісін, І.Г. Лисиця, М.Б. Самойловський, О.В. Ягупов, П.Я. Галушко, Л.Я. Парчевський, А.М. Зорін, О.Є. Ольховиченко, В.І. М’якенький, М.С. Четверик, а також 95 чоловік стали кандидатами технічних наук. В.О. Лазарян був академіком АН України.

С.Є. Григор’єв, працюючи в гірничій промисловості, став Героєм Соціалістичної Праці.

Деякі випускники стали керівниками в гірничій промисловості в різний час: головними маркшейдерами Мінвуглепрому СРСР – Л.А. Крикунов, Г.М. Книш, А.М. Навітний, головним маркшейдером Мінвуглепрому України – І.А. Левченко, головними маркшейдерами Мінкольтмету СРСР – А.А. Добровольський, М.В. Сімаков, головними маркшейдерами Мінчормету СРСР – М.Г. Почтенних і України – М.А. Попов.

Багато випускників – головні маркшейдери комбінатів, трестів, виробничих об’єднань, багатьох шахт і рудників, а також працівники вузів і наукових закладів в усіх регіонах колишнього СРСР.

Навчальна робота в період до відкриття маркшейдерської спеціальності (1899-1925) обмежувалася викладанням двох дисциплін на обох відділеннях: гірничому – геодезії, з проведенням навчальної (польової) геодезичної практики після першого курсу, і маркшейдерського мистецтва з проведенням навчальної маркшейдерської практики на шахтах Донбасу після другого курсу, на заводському – геодезії з проведенням навчальної (польової) геодезичної практики після першого курсу.

Після відкриття маркшейдерської спеціальності (період із 1925 р. дотепер) кафедра добре оснащена й обладнана новітніми приладами й інструментами (це почав ще проф. П.М. Леонтовський). Створено лабораторії з маркшейдерської справи, маркшейдерського приладознавства, орієнтування шахт (геометричне і гіроскопічне). Є гірокомпаси (різні), лазерні прилади, світлодальноміри, нівеліри й теодоліти різних систем у кількості, що забезпечує проведення лабораторних навчальних занять і навчальної маркшейдерської практики на шахті “Гвардійська” ВАТ “Кривбасзалізрудком”.

Слід зазначити, що у сучасних умовах роботи гірничих підприємств інженеру-маркшейдеру припадає вирішувати широке коло питань, пов’язаних із роботою цих підприємств. У зв’язку з цим підготовка фахівців-маркшейдерів за існуючими типовими навчальними планами не завжди виправдана.

Надбання наукових шкіл

У даний час на кафедрі проводиться коригування навчальних планів для можливостей поглибленої підготовки спеціалістів за такими напрямками, як маркшейдерські роботи при шахтному будівництві, відкритих гірничих розробках, спеціальні маркшейдерські роботи груп БСМР, маркшейдерські роботи при будівництві метрополітенів.

Так, у 1994 році на базі ВО “Торезантрацит” студентами-маркшейдерами виконані дипломні проекти за завданнями шахт з урахуванням їхньої специфіки. Захист дипломних проектів відбувався у Торезькому відділенні академії в ДЕК, що складалась з провідних спеціалістів ВО “Торезантрацит”.

Достатньо кваліфікований склад викладачів забезпечує підготовку гірничих інженерів і наукових кадрів на необхідному належному рівні. Зараз на кафедрі працюють завідувач кафедри докт. техн. наук, професор Ю.М. Халимендик, доктори технічних наук, професори Л.Я. Парчевський, Є.Г. Петрук, В.О. Назаренко, канд. техн. наук, професор Т.Г. Ніколаєва, кандидати технічних наук, доценти: Г.О. Антипенко, Г.Ф. Гаврюк, Г.В. Бруй, О.В. Беліченко, О.С. Кучин, старші викладачі: В.І. Діковенко, Т.В. Піньковська; асистенти: С.Д. Головка, Ю.І. Вронський, А.В. Трет'як, Ю.О. Заболотна, С.В. Корякіна, інженер С.Ф. Леонов, аспіранти: О.В. Стельмашук, Є.В. Сарвас, Н.В. Чемакіна, М.В. Прищеп, завідувач лабораторії О.М. Віннік, лаборант Н.В. Кудряшова.

Рис. 1. Колектив кафедри маркшейдерії НГУ

Крім того, на кафедрі працює за сумісництвом доктор технічних наук, професор Інституту геотехнічної механіки НАН України М.С. Четверик.

У 1910 р. П.М. Леонтовський вперше в країні організував і редагував спеціальний маркшейдерський науковий журнал “Маркшейдерские известия”, що видавався до 1932 р. (з 1925 р. цей журнал редагував проф. І.П. Бухінік). Усі роботи “Товариства маркшейдерів Півдня Росії,” маркшейдерських з’їздів Півдня Росії і видання журналів “Маркшейдерский вестник” (24 номери) були зосереджені на кафедрі маркшейдерської справи КГІ – ДГІ.

Співробітники кафедри активно брали участь у поліпшенні постановки й організації маркшейдерської справи в гірничій промисловості. При ДГІ в 1920-1939 рр. були зосереджені всі роботи з Держмаркконтролю України, де співробітники кафедри доц. Н.М. Шатохін – головний маркшейдер України, доц. Б.П. Горський, доц. К.А. Зорін, асистенти І.В. Вдовін, І.Г. Лисиця, Т.Н. Барінов були окружними маркшейдерами гірничих округів Донбасу і Криворіжжя Держмаркконтролю України. Всю свою роботу кафедра проводила в тісному співробітництві з маркшейдерами Донецького, Криворізького і

Надбання наукових шкіл

Нікополь-Марганецького басейнів. У 1935 р. в ДГІ була проведена перша та у 1936 р. друга науково-технічні конференції маркшейдерів України.

На закінчення треба сказати, що з самого початку при створенні КВГУ позитивну роль зіграв Санкт-Петербурзький гірничий інститут не тільки участю в обговоренні про відкриття нового гірничого навчального закладу у 1899 р. При подальшій його роботі, наприклад, вже у 1903 р. завідувач кафедри маркшейдерського мистецтва С.-Петербурзького гірничого інституту проф. В.І. Бауман направив у Катеринослав П.М. Леонтовського, якому сам дав значну високу підготовку в маркшейдерській галузі.

Відтоді і до цього часу у нас існують близькі, ділові, добропорядні, товариські контакти між двома маркшейдерськими школами.